

strani jezici

2354/14

U ovom broju:

- Koju gramatiku treba predavati?
- Ritam kao element učenja govora
- U obranu prijevoda u nastavi
- Tema i situacija u nastavi jezika
- Učenje vokabulara
- »Der Butt« — novi roman Güntera Grossa
- Živa riječ
- Naša iskustva
- Malo lingvističkog humora
- Prikazi knjiga
- Prikazi stranih časopisa
- Kronika
- Vijesti

1-2

Časopis za unapređenje nastave stranih jezika • Izdaju Sekcija za strane jezike Hrvatskog filološkog društva i Školska knjiga • Zagreb 1978.

Casopis izlazi četiri puta godišnje. Godišnja pretplata za pojedince 120.— ND. Za ustanove 160.— ND. Za inozemstvo 300.— ND. Pojedini broj 40.— ND. Dvobroj 80.— ND.

Pretplate šaljite na adresu: *Školska knjiga*, Masarykova 28, 41000 Zagreb. Ziro račun broj 30107-601-3018

Glavni urednik:

Damir Kalogjera

Zamjenik glavnog urednika:

Zlatko Muhvić

Tajnik uređivačkog odbora:

Milica Bukarica

Članovi uređivačkog odbora:

Milica Bukarica (Živa riječ) — Davorka Celmić (Naša iskustva) — Oktavija Gerčan (Naša iskustva) — Mirjana Jurčić (Metodika) — Damir Kalogjera (Lingvistika) — Zlatko Muhvić (Kronika) — Anuška Nakić (Prikazi knjiga, Bibliografija, Kronika) — Miho Skljarov (Metodika) — Ratko Venturin (Prikazi knjiga i Bibliografija) — Yvonne Vrhovac (Živa riječ) — Stanko Žepić (Lingvistika)

Adresa uredništva:

Filozofski fakultet, Odsjek za anglistiku, soba B-017, Đure Salaja 3, 41000 Zagreb, telefon: 513-155

Grafički urednik:

Krešimir Haluga

Lektor:

Mirko Cerovac

Korektor:

Ojdana Anić

Tisak:

Grafički zavod Hrvatske
Zagreb, Frankopanska 36

Sadržaj

Lingvistika

- D. Kalogjera: Časopis i jezični stručnjak 1
O. Mišeska Tomić: Koju gramatiku treba predavati? 3
V. Petrović: Prepozicijska grupa kao dopuna imenice u njemačkom i hrvatskom ili srpskom jeziku 6
K. Visković: Didaktolingvističko određivanje govornih jedinica 13
D. Gojković: Ritam kao element učenja govora 20

Metodika

- M. Vlatković: U obranu prijevoda u nastavi 26
M. Skljarov: Tema i situacija u nastavi jezika 31

Iz strane stručne literature

- R. Hoberg: Učenje vokabulara u nastavi stranih jezika 38

Kultura i civilizacija

- A. Kolka: O leksiku u nastavi stranih jezika 49

Živa riječ

- D. Kalogjera: Nursery rhymes 56
Z. Horvat: Chansons françaises et récitations 59
S. Žepić: Kinderlieder 61
R. Venturin: Русские песенки — потешки и скороговорки 63
E. Dermit: Canzoncine per i più piccini 66
D. Kalogjera: A lexical note from a trip to U.S.A. 67

Iz književnosti i kulture

- D. Horvat: »Der Butt« — novi roman Günthera Grassa 70
D. Ugrešić: Suvremena sovjetska proza 72

Naša iskustva

- M. Gačić: Primjer obrade naše društvene i političke terminologije na engleskom jeziku 75
M. Demel: Rad s magnetofonom u tečajevima engleskog jezika za predškolsku djecu 78
Ž. Horvat: Obrada i eksploatacije pjesme »Sur le pont d'Avignon« u nižim razredima osnovne škole 80
D. Balić - Žunić: Organizacija prvog sata nastave stranog jezika 81
D. Balić - Žunić: Jedna natjecateljska igra u nastavi njemačkog jezika 82

Malo lingvističkog humora

- H. Müller: Novo u gastrolingvistici 84

Prikazi knjiga 88

Prikazi stranih časopisa 93

Kronika 102

Vijesti 114

strani jezici

God. VII

1978

Broj 1—2

ČASOPIS I JEZIČNI STRUČNJAK

Listajući kroz sadržaj nekoliko brojeva našeg časopisa kao i nekih stranih slične namjene, upada u oči širok raspon tema o kojima se piše. Gramatički problemi, opće-lingvističke teme, psiholingvistički eksperimenti, sociolingvistička tumačenja, registri i jezici struka, nove metode i njihova primjena, reforma nastave jezika, konferencije, kongresi, referati i nove knjige.

Sadržaj časopisa i raspon tema odražavaju na neki način koncepciju redakcije o idealnom čitaocu — jezičnom stručnjaku i o opsegu njegove struke. Uredništvo smatra da će takvom čitaocu objavljeni prilozi biti zanimljivi, što više da su mu ti i takvi prilozi potrebni ako hoće biti obrazovan nastavnik koji će svrsishodno iskoristiti relativno kratko vrijeme što mu je stavljeno na raspolaganje za poučavanje stranog jezika. Ali raspon tema u časopisima upućuje na još nešto, zapravo podsjeća nastavnika da kad i ne bi bilo svih njegovih društvenih, samoupravnih, reformskih i rutinskih zaduženja, ostalo bi još uvijek široko područje njegove struke koje bi mu moglo apsorbirati sve slobodno vrijeme.

Opseg interesa praktičnog jezičnog stručnjaka nema tako jasnih granica kao što ih imaju znanstvene discipline koje tradicionalno zadiru u tu struku. Granice se znanstvenih disciplina, istina je, mijenjaju kao što se mijenja shvaćanje o vlastitom predmetu, a neke se međusobno kombiniraju (psiholingvistika, sociolingvistika), pa ipak svaki znanstvenik u toku svojih istraživanja prilično je siguran kad je i kad nije u granicama svoje discipline. Predmet praktičnog jezičnog stručnjaka ne može se čvrsto definirati, a sljedstveno tome ni idealan tip nastavnika. Tek znamo da mora uspješno poučavati jezik, tumačiti kulturu dotične jezične zajednice i odgajati.

To što ni granice uže struke, samog poučavanja jezika, nisu jasne proizlazi iz činjenice da nemamo čvrstih, dokazanih znanstvenih spoznaja o tome kako čovjek uči strani jezik, a posebno ih nemamo o tome koja je točno uloga nastavnika u tom procesu, koliko i kako on tom procesu pridonosi. Naš pogled na taj problem osniva se najvećim dijelom na hipotezama, iskustvu i introspekciji te na posuđivanju pojmova, teorija i hipoteza od »susjednih« znanosti. Otuda i prodiranje raznih disciplina u poučavanje jezika i njihov povremeno pojačan

Jw-hr. 2354/14

utjecaj. Utjecaj strukturalističke lingvistike i behaviorističke psihologije rezultirao je drilom jezičnih uzoraka da bi se razvile navike, generativno-transformacioni pravac u lingvistici i njegov utjecaj u psihologiji vraća nas »kognitivnim« metodama, te unosi ideju individualizacije poučavanja, sociolingvistička gledišta na funkciju jezika u društvu donose registre, jezik struke i »komunikativnu kompetenciju« itd.

Kako se postaviti kao nastavnik i praktični jezični stručnjak prema toj raznolikosti, prema kontradikcijama među pravcima i odbacivanju jednog pravca od strane drugog?

Čini se da se tu javljaju tri mogućnosti: i. da se nastavnik povuče u sebe tvrdeći da je sve to pomodarstvo; ii. da postane oduševljeni pristaša jednog od pristupa, da ga razvija, a u raspravama argumentira svoj stav; iii. da bude eklektik i pomno prati što svaki pojedini pristup donosi, usvajajući i primjenjujući ono što po intuiciji, iskustvu, logici, ali iznad svega po vlastitoj informiranosti izgleda prihvatljivo.

Moram odmah reći da prvi stav treba odlučno odbiti. To je poznata provincijska linija manjeg otpora i način da se prikrije intelektualna nezainteresiranost. Drugu varijantu, pod uvjetom da dolazi kao rezultat razmišljanja i aktivnosti, mnogo radije prihvaćam. Potpuno bih, npr., shvatio nastavnika koji insistira na drilu uzoraka u stilu četrdesetih i ranih pedesetih godina, ako metodu kritički primjenjuje i može je argumentirati. No sve su moje simpatije na strani onoga iz treće varijante. Taj je shvatio, po mom mišljenju ono bitno, a to je da svaka »susjedna« nauka može vidjeti proces učenja i poučavanja jezika iz nove perspektive na osnovi drugačijih teorija i hipoteza i da svaka od njih može na proces baciti novog svjetla. Mnogi će se složiti da je većina smišljenih intervencija znanosti na području poučavanja jezika ostavila korisnih tragova.

Pitanje je kako pomoći našem eklektiku da se ne zbuni u labirintu metoda i da izgradi svoj kritički stav.

Jedan put k tome jest pokušaj traženja izvora nekoj metodi. Jer obično, osim u slučaju sasvim intuitivnih metoda, sve što se u literaturi o metodama nastave jezika pojavljuje u novije vrijeme vodi porijeklo od neke »susjedne« znanosti kao što su psihologija, lingvistika i sociologija. Na putu do naših časopisa, seminara, udžbenika i primjene ideje se simplificiraju, preobliče (nekad izobliče!) i dobiju novo ruho, ali ih je vrijedno prepoznati zbog orijentacije, da bi se stiglo do njihova izvora i tamo ocijenila njihova težina. Sada se tek dobija perspektiva metode i snalaženje među njima u onom labirintu.

Sav ovaj napor služi tek intelektualnoj i stručnoj orijentaciji i kritičnom »otvaranju« prema novome. Ali stručnjak za strani jezik ne smije zapustiti ni praktično znanje dotičnog jezika niti prestati pratiti kulturu u dotičnoj jezičnoj zajednici!

Nikad kraja zahtjevima na dobrog nastavnika.

A naš časopis želi svoje čitatelje na to podsjetiti.

Damir Kalogjera
glavni urednik